

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۱۲/۲۶

احسان الله ارینزی

افریقا

(قسمت سیزدهم)

بوروندی Burundi

قسمت اول

نام اختصاری: BY

نام رسمی: جمهوریت بوروندی Republic of Burundi

نام جهانی: بوروندی Burundi

نام محلی: اوروندی Urundi

نام سابقه: آفریقای شرقی جرمنی German East Africa، پادشاهی بوروندی Kingdom of Burundi

نوت: نام این کشور از بوروندی Burundi قبل از دوره استعمار (قرون ۱۷ – ۱۹) گرفته شده است.

جغرافیای طبیعی:

موقعیت جغرافیایی: نیم کره شرقی، نیم کره جنوبی. بوروندی در وسط براعظم افریقا، بطرف شمال شرق جھیل تانگانیکا بین طول البلد های 28.5°-31.5° شرقی و عرض البلد های 4.5°-2.5° جنوبی موقعیت دارد.

مساحت: 27830km² یا ۱۰۷۰۴ میل مربع (یکصد و پنجاه و یکمین کشور جهان). خشکه 25680km² و

آب 2150km²

حدود اربعه:

شمال: رواندا Rwanda – 290km،

جنوب: تانزانیا Tanzania،

شرق: تانزانیا (بشمول سرحد جنوبی) – 451km،

غرب: ج د کانگو – Democratic Republic of Congo – 233Km و جھیل تانگانیکا.

بوروندی با خشکه 1140km سرحد دارد.

کوه ها: زامبیمو Zambimo، هیها Heha و کیکیزی Kikizi.

قلل مرتفع: موکیک Mukike – 2670m، هیها – 2670m، تابا Taba – 2353m و

موگونگو Mugongo – 2650m

دریاها: نیل سفید white Nil (در جنوب)، شالیلو Challilo، موراگازای Muragarazi، روو بو Runubu،

رومپونگو Rumpungu، اکانیارا Akanayara و روسیزی Rusizi که تمام این دریاها به جھیل های ویکتوریا

و تانگانیکا میرسند.

اقلیم: بوروندی به علت نزدیکی به دایره استوا هوای گرم و مرطوب دارد. هوای در مناطق و سطوح کم ارتفاع گرم و مرطوب است در حالیکه هوای سطوح بلند و با ارتفاع بیشتر بهتر و خوشایندتر است. درجه متوسط حرارت سالانه

در دره های چاراطراف دریای روسیزی 25C⁰ – 23C⁰ و در مناطق کوهستانی و سطوح

مرتفع 22C⁰ – 16C⁰ ثبت شده است. هر سال از ماه سپتمبر تا می بطور متوسط 1200mm و در سطوح مرتفع

غربی 1550mm باران میبارد.

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

سایر خصوصیات جغرافیایی: بوروندی که کمی بالاتر از بحر موقعیت دارد، یک کشور کوچک محاط به خشکه در افریقا است. قسمت بیشتر خاک بوروندی در غرب را تپه های سرسبز دربر گرفته؛ اما مناطق شمالی، غربی و جنوبی کوهستانی اند که جنگلات سبز و انبوه استوایی آنرا پوشانیده اند. دریاها و رومپونگو و موراگازاری در دو طرف جنوب و شرق، در امتداد سرحد مشترک بوروندی و تانزانیا و دریای روسیزی در امتداد سرحد مشترک کانگو و بوروندی جریان دارند. جھیل تانگانیکا در میان کانگو و بوروندی موقعیت دارد و دریای اکانیا را نیز در شمال یک قسمت سرحد رواندا و بوروندی را تشکیل میدهد. کوه های بوروندی بطور متوسط در حدود 2600m از سطح بحر ارتفاع دارند.

بطور عموم کم ارتفاع ترین منطقه بوروندی از سطح بحر (جھیل تانگانیکا Lake Tananyikg) است که 772m ارتفاع دارد، در حالیکه مرتفع ترین آن (قله هیما) از سطح بحر 2670m ارتفاع دارد.

جغرافیای سیاسی – بشری:

پایتخت: بوجومبورا Bujumbura. نفوس ۱/۲۰ میلیون نفر (۲۰۲۳).

نفوس: ۱۳۵۹۰۱۰۲ نفر (جولای – ۲۰۲۴).

خصوصیات دموگرافیکی نفوس بوروندی قرار ذیل اند:

تراکم نفوس در 1km ²	۴۵۶ نفر
تراکم نفوس در یک میل مربع	۱۱۸۶ نفر
نفوس شهری	14.4%
نفوس دهاتی	85.6%
فیصدی شهری شدن	5.43% (۲۰۲۰ – ۲۰۲۵)
0 – 14 ساله	43.83% (مرد 2618868 و زن 2581597 نفر)
15-24 ساله	19.76% (مرد 1172858 و زن 1171966 نفر)
25 – 54 ساله	29.18% (مرد 1713985 و زن 1748167 نفر)
55 – 64 ساله	4.17% (مرد 231088 و زن 264131 نفر)
بالا تر از 65 ساله	3.06% (مرد 155262 و زن 207899 نفر)
تناسب جنسیت در هنگام تولد	1.03 مرد/ زن
تناسب جنسیت الی 14 سالگی	1.02 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 15 تا 24 سالگی	1 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 25 – 54 سالگی	0.98 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 55 – 64 سالگی	0.88 مرد/ زن
تناسب جنسیت بالاتر از 65 سالگی	0.62 مرد/ زن
تناسب جنسیت در کل نفوس	0.99 مرد/ زن
تولد در هزار نفر	۳۵,۱۷ نفر
مرگ و میر در هزار نفر	۵,۹۶ نفر
رشد سالانه نفوس	3.63%
مرگ میر در هزار طفل نوزاد	۳۷,۸۴ (پسران ۴۲,۰۲ و دختران ۳۳,۵۴)
اوسط عمر در کل نفوس	۶۷,۴۲ سال
اوسط عمر در مردان	۶۵,۳۲ سال

اوسط عمر در زنان	۶۹,۵۹ سال
اوسط تولدات یک زن در طول عمر	۵,۰۳
اوسط سن مادران در زایمان اول	۲۱,۵
مرگ و میر زنان در هر ۱۰۰۰۰۰ تولد	۵۴۸ نفر

تقسیمات اداری: بوروندی ۱۸ ولایت Provinces دارد:

بובانزا Bujumbura، بوجومبورا میرای Bujumbura Mairie، بوجومبورا رورل Bujumbura Rural، بوروری Bururi، کانکوزو Cankuzo، سبیتوک Cibitoke، گیتیکا Gitega، کاروزی Karuzi، کایانزا Kayanza، کیروندو Kirundo، مکامبا Makamba، مرامویا Muramvya، موینگا Muyinga، موارو Mwaro، نگوزی Ngozi، رومونگ Rumonge، روتانا Rutana و رویگی Ruyigi.

شهرها:

ماینگا Muyinga، نفوس ۷۱۰۷۶ نفر،

گیتیکا Gitega، 41000 نفر،

رویگی Ruyigi، ۳۸۴۵۸ نفر،

نگوزی Ngozi، ۲۱۵۰۶ نفر،

روتانا Rutana، ۲۰۸۹۳ نفر،

بوروری Bururi، ۱۹۷۴۰ نفر.

نژاد: سیاه. هوتو (Bantu) 85% - توتسی Tutsi - 14%، توا Twa (پاپیگمی Pygmy) - 1%، اروپایی ها - ۳۰۰۰ نفر و مردم آسیای جنوبی - ۲۰۰۰ نفر.

نوت: عده ای از مورخین هوتو را به نام اباهوتو Abahutu نیز یاد میکنند که تعداد زیاد آنها در حال حاضر در بوروندی، افریقای مرکزی، رواندا و مناطق شرقی جمهوری دموکراتیک کانگو زنده گی میکنند.

زبان: کیروندی Kirundi (رسمی) - 29.7%؛ فرانسوی (رسمی) 0.3%؛ سواحیلی Swahili - 0.2%؛ انگلیسی (رسمی) 0.1%؛ کیروندی - فرانسوی 8.4%؛ مخلوط کیروندی، فرانسوی و انگلیسی 2.4%؛ سایر زبانها 2% و ناشناخته ها 56.9%.

رسم الخط: لاتین.

دین و مذهب: رومن کاتولیک 58.6%. پروتستانت 35.3% (بشمول ادوینتست 2.7% و سایر پروتستانت ها 32.6%)، اسلام 3.4%، بی عقیده ها 1.3% و سایرین 1.3%.

طرز حکومت: جمهوری ریاستی. قانون اساسی دوره انتقالی بوروندی روز ۶ جون سال ۱۹۹۸ نافذ و در همه پرسى مورخ ۲۸ فیروری ۲۰۰۵ مورد بازنگری قرار گرفت.

رئیس جمهور فعلی این کشور اواربست اندیشیمیای Evariste Ndayishimiye (تولد: ۱۹۶۸؛ وظیفه: ۱۸ جون ۲۰۲۰) است که بحیث نخست وزیر این کشور نیز کار میکند.

رئیس جمهور بوروندی به رای مردم برای هفت سال انتخاب میشود و برای دو دوره کار کرده میتواند. انتخابات قبلی ریاست جمهوری این کشور بتاريخ ۲۰ می سال ۲۰۲۰ صورت گرفته و انتخابات بعدی در سال ۲۰۲۷ دایر خواهد شد. معاون رئیس جمهور این کشور به اساس پیشنهاد رئیس جمهور از سوی شوری ملی و اعضای کابینه از سوی رئیس جمهور انتخاب میشوند.

پارلمان بوروندی دارای دو جرگه است: سنا Senate - ۳۹ عضو دارد که ذیلاً انتخاب میشوند: ۳۶ نفر از جانب کالج های انتخاباتی Electoral Collages و ۳ سیت برای Taws.

30% کرسی های سنا بوروندی به خانم ها اختصاص دارد و همه ۵ سال کار میکنند و دوم شوری ملی ۱۲۳ عضو دارد (60% توتسی و 40% هوتو) که 30% آن باید زنان باشند و همه به اساس رای مردم برای ۵ سال انتخاب میشوند. در حدود حداقل ۳ و حد اکثر ۵ نفر دگر نیز به ولسی جرگه بوروندی راه یافته میشوند. این اشخاص از سوی کمیسیون مستقل انتخابات و برای نگهداشتن موازنه میان اقوام در نظر گرفته میشوند. انتخابات گذشته مجالس سنا و شوری ملی پارلمان این کشور بتاريخ ۲۰ می ۲۰۲۰ صورت گرفته و انتخابات آینده در سال ۲۰۲۵ دایر خواهد شد. سن رای دهی در این کشور ۱۸ سالگی و رای دهی عام میباشد.

نظام قضایی با حقوقی بوروندی بر قوانین مدنی جرمنی و بلجیم و عنعنات پسندیده و قدیمی مردم استوار است. ستره محکمه یا دادگاه عالی Supreme Court و محکمه قانون اساسی Constitutional Court عالی ترین ارگان

های قضایی این کشور میباشند. زمانیکه همین دو محکمه فوق الذکر جلسات مشترک برگزار میکنند و تصمیم مشترک اتخاذ می نمایند، آنرا بنام محکمه عالی عدالت یا High Court of Justice یاد میکنند که دارای اختیارات و صلاحیت های فوق العاده قانون اساسی میباشد.

احزاب سیاسی:

جبهه دموکراسی در بوروندی – نیاکوری Front for Democracy in Burundi-Nyakuri (رهبر: کیفا نبیزی Keffa Nibizi)،

جبهه دموکراسی در بوروندی – ساهوانیا Front for Democracy in Burundi-Sahwanya (رهبر: پییر کلاور نهیمانا Pierre Claver Nahimana)،

کنگره ملی برای آزادی National Congress for Liberty (رهبر: آگاتون رواسا Agathon Rwaswa)،
شورای ملی دفاع از دموکراسی National Council for the Defense of Democracy (رهبر: آواریسٹ نیدیشیمیای Evariste Ndayishimiye)،

نیروهای آزادیبخش ملی National Liberation Forces (رهبر: ژاگ بیگیتیماننا Jacques Bigitimana)،
اتحادیه برای پیشرفت ملی Union for National Progress (رهبر: آبیئل گشاتسی Abel Gashatsi).

گروه های فشار:

سازمان استحکام جامعه مدنی Forum for the Strengthening of Civil Society (رهبر: پاسفیک نی نی ناهازوی Pacifique Nininahazwe)، دفتر انسجام هماهنگی و همبستگی جوامع مدنی، گروه ضد فساد اداری Anti Corrupt Pressure Group (رهبر: گابریل روفری Gabriel Rufyiri). چند گروه مسلح هوتو و توتسی.

روز آزادی: اول جولای (۱۹۶۲ - از اداره بلجیم، تحت قیمومیت سازمان ملل متحد).

رخصتی ملی: روز استقلال، اول جولای.

عضویت در ملل متحد UN: ۱۸ سپتمبر سال ۱۹۶۲

عضویت در مجامع جهانی:

ACP, AfDB, AU, CEMAC, CEPGL, CICA, COMESA, EAC, FAO, G-77, IBRD, ICAO, ICCT, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCS, ILO, IMF, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (correspondent), ITU, ITUC (NGOs), MIGA, NAM, OIF, OPCW, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNISFA, UNWTO, UPU, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO.

ببرق ملی: در قسمت وسط ببرق ملی بوروندی، یک دایره بزرگ به رنگ سفید دیده میشود که با رنگ سفید، با چهار کنج ببرق وصل شده است. در میان این دایره سه ستاره سرخ رنگ جا دارند. پارچه های بالاتر و پایینتر از دایره سفید سرخ و پارچه های دو طرف آن سبز میباشند.

سرود ملی: سرود ملی بوروندی (بوروندی عزیز ما Our Beloved Burundi) نام دارد، که شعر آن را Jean Ntahokaja و موزیک آنرا Marc Barengayabo در سال ۱۹۶۲ ترتیب و تنظیم کرده بودند.
نشان ملی: شیر Lion.